

Asia: VN/17688/2021

Työryhmän selvitysluonnos: datanhallinta-asetuksen kansallinen täytäntöönpano

Oletteko samaa mieltä datanhallinta-asetuksen sisällön kuvauksesta? Vaatiiko jokin kohta mielestänne lisää selvennystä, jotta pystytte soveltamaan datanhallinta-asetusta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntöön työryhmän selvitysluonnoksesta datanhallinta-asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta.

Työryhmän selvitysluonnos näyttäytyy aika vaikeaselkoisena kokonaisuutena vaikei sitä ehkä olekaan. Koska datan/tiedon hallintaa koskevaa sääntelyä on niin monessa eri laissa, asetuksessa sekä kansallisesti että EU-tasolla, niin täytäntöönpanovaiheessa tulee kiinnittää huomiota jalkauttamiseen ja sen selkeyttämiseen, mitä (uusia) velvollisuuksia eri viranomaisille tästä seuraa.

Data-altruismilla tarkoitetaan asetukssa sitä, että yksilöt tai organisaatiot jakavat vapaaehtoisesti omaa dataansa yhteiseen käyttöön yleisen hyödyn saavuttamiseksi. Vaikka tällainen altruistinen toiminta voi vaikuttaa positiiviselta ja hyödylliseltä, sillä on myös riskejä, jotka tulee ottaa huomioon. Näitä ovat muun muassa.

Yksityisyyden menetys: Jakamalla omaa dataa yhteiseen käyttöön, yksilöt voivat menettää hallinnan omista henkilötiedoistaan. Vaikka tietosuoja-asetus pyrkii suojaamaan yksityisyyttä, on aina mahdollista, että dataa käytetään väärin tai paljastuu ei-toivotuilla tavoilla.

Turvallisuushkat: Data-altruismi voi altistaa yksilöiden tai organisaatioiden tietoturvariskeille. Kun dataa jaetaan yhteisesti, on tärkeää varmistaa sen turvallinen käsittely ja suojaus, jotta se ei päädy väärin käsiin.

Luottamuksen menetys: Jos altruistinen datajakaminen johtaa yksityisyyden menetykseen tai tietoturvaongelmiin, se voi vaikuttaa yksilöiden tai organisaatioiden luottamukseen muihin, jotka pyytävät heiltä dataa.

Eettiset kysymykset: Data-altruismiin liittyy myös eettisiä kysymyksiä, kuten sen, kuka hyötyy ja kuka kärsii siitä, että dataa jaetaan yhteisesti. On tärkeää varmistaa, että dataa käytetään reilusti ja tasapuolisesti, ja että siitä on hyötyä laajemmalle yhteiskunnalle.

Oletteko samaa mieltä nykytilan arvioinneista? Miten datanhallinta-asetus vaikuttaa toimintaanne?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sote tietojen toisiokäyttö on jo tarkoin säädeltyä ja näiden tietojen käytön yksityisten suojan kunnioittaminen on ensisijaisen tärkeää huomioida täytäntöön pantaessa datahallinta asetusta.

Organisaatioita tulisi ohjata luomaan jo alkuvaiheessa sellaista tietoa, mitä voitaisiin vapaasti käyttää. Mikäänhan ei muutu kirjaamistoiminnassa, jollei vähintään suositella rinnakkaista esim. anonymisoitua kirjaamistapaa. Nykyään lähes kaikki julkiset asiakirjat julkaistaan julkisessa tietoverkossa, ja kaikki muu on salattua dataa.

Toinen ongelma on useat rinnakkaiset järjestelmät, joiden käyttämistä ei edes organisaatio itse hallitse puhumattakaan tarpeellisesta tietojen yhdistelemisestä. Miten näiden tietokantoja voitaisiin tutkia? Tosin organisaatioissa rakennellaan nykyään avoimia astioita tiedolla johtamisen tueksi.

Vapaamuotoiset huomiot selvityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keskitetyn tietopisteen suhde Kansallisarkiston Sapa-palveluun tulisi selkeyttää, jottei rinnakkaisten järjestelmien rakentamisen riskit rajoittaisi tarpeetta tietojen säilytystä. Keskitetyn tietopisteen toteuttamiseen on kiinnitettävä huomiota ja yrittää poistaa sen yleiset riskit. Muun muassa 1. Tietosuoja- ja tietoturvariskit 2. Haavoittuvuus hyökkäyksille ja 3. Tiedon laadun riskit missä tiedot voivat olla puutteellisia tai huonolaatuista

Tutkimuksissa tarvitaan yhä enemmän poikkitieteellistä ja salaamatonta dataa. Eri organisaatioiden tietoja tulisi pystyä yhdistelemään.

Uski Lauri
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue